

El cinema i el perdedor

Antoni Oliver

El cinema i la vida estan plens de perdedors. Hi ha una àmplia cultura del perdedor, del fora de la llei o la societat, de l'individu que es refugia a la part més obscura de la vida o deixa passar l'existència mitigant la lucidesa entre fums i vapors d'alcohol. A la pràctica totalitat dels gèneres cinematogràfics és dona la figura del qui perd, de l'home que sap que només resta la derrota definitiva, el darrer cop de la de-

la comèdia negra, i del western. Hi ha una gran quantitat de pel·lícules que tracten aquest tema. Sense anar més enfora, quasi tota la filmografia de Huston està basada en el mite del perdedor. D'aquest director una de les històries més impactants és la d' *El tesoro de Sierra Madre*. Després de passar tot un equinocci, de sofriment i de mort, el tresor s'esvaeix davant dels ulls dels protagonistes que encara són vius. L'obra de Huston està basada en un relat de B.

ens mostra també una banda de delinqüents absolutament abocada a l'autodestrucció. *El tercer hombre* és un altre film de perdedors. El relat de Graham Greene comença dient "mai sabem quan serem colpejats" i acaba afirmant "pobres de nosaltres, pobres de tots". En aquesta obra mestra de la cinematografia tothom perd.

La condesa descalza és un dels altres mites al cinema de la catàstrofe humana. Impressionant Ava Gardner i Bogart, aguantant la pluja i el record. Per cert, Bogart, no cal dir-ho, és l'antiheroi perfecte, el prototipus per excel·lència de l'home a qui la vida li passa per damunt. A *El Halcón Maltés* una altra vegada Huston, també tothom hi surt perdent. Tots volen la joia que se suposa de gran valor i només està feta del material de què es fabriquen els somnis.

El western també és un gènere en el qual hi ha una mística del perdedor, en general el fora de la llei sempre perd. Magnífica *Dos hombres y un destino*, com a film que mostra personatges que saben que ja han perdut d'entrada. Si anam a la comèdia hi ha una àmplia mostra de personatges que tampoc la vida els hi ha anat molt bé. Del cinema espanyol destaca *Atracó a las tres*, com una pel·lícula en què el tema dels perdedors davant la vida està tractat amb un humor un poc negre i coral.

La veritat és que el tema dona per molt i són moltíssims els directors que l'han tractat, a una gran diversitat de gèneres cinematogràfics i amb varietat també d'estils i punts de vista. S'ha anat configurant tota una cultura, i fins i tot, una mística del perdedor, con n'hi ha hagut també del triomfador, de l'heroi, més cinematogràfic que mai. Però, tal vegada, el que ha acostat més el cinema a la realitat ha estat tractar aquest tema, en ocasions amb molta lucidesa, sense deixar de fer pel·lícules entretingudes i no sempre en clau de drama o melodrama. ■

molició. És, precisament, en aquesta consciència de la pròpia derrota on hi ha la grandesa d'aquests personatge, l'èpica de l'antiheroi.

Però, qui són els perdedors? Doncs tots, en realitat tots som perdedors, però tampoc es tracta d'exagerar la nota i s'ha d'acotar el tipus cinematogràfic a què es fa referència i que bàsicament és l'antiheroi del gènere negre, inclosa

Traven, un novel·lista que va desaparèixer i ningú sap on es va amagar. Enviava els seus originals des d'un punt ignot del planeta, possiblement algun punt de Mèxic. Traven va saber fer-se fonedís. Les seves novel·les estan admirablement ben escrites i denoten un coneixement important de l'ànima humana, sempre tan negra. Per cert que d'aquest director *La jungla del asfalto*